

РОЛЯ МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ Ў АРГАНІЗАЦЫІ ТРАНСГРАНІЧНАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА З СУАЙЧЫННІКАМІ Ў ПОЛЬШЧЫ

Самкова С. Л., Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

Улічваючы зацікаўленасць Рэспублікі Беларусь у захаванні і развіцці нацыянальна-культурнай спадчыны за мяжой прадстаўнікам грамадскіх аб'яднанняў Польшчы прапанавана арыентаваць этнічных беларусаў на атрыманне адукацыі і пашырэнне ведаў па напрамках дадзенага профілю. Так, Міністэрствам адукацыі ў чэрвені 2012 г. на падставе звароту Галоўнага ўпраўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Польшчы для навучэнцаў пачатковай школы імя святых Кірылы і Мяфодзія ў г. Беластоку ў колькасці 22 чалавек і 2 суправаджаючых настаўнікаў была арганізавана азнамляльная экскурсія па Беларусі. У ходзе візіту польская дэлегацыя наведала музей архітэктуры і побыту «Строчыцы», музей старажытнабеларускай культуры Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, мастацкую галерэю ў Палацы Рэспублікі, азнаёмілася з помнікамі гісторыі, культуры гарадоў Мінска і Нясвіжа, а таксама сустрэлася з навучэнцамі і настаўнікамі гімназіі № 4 г. Мінска з беларускай мовай навучання. Згодна з хадайніцтвам дырэктара Комплексу школ з дадатковым навучаннем беларускай мове ў г. Гайнаўка сумесна з Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь для настаўнікаў гэтай навучальнай установы была арганізавана экскурсія ў г. Мінск, у рамках якой адбылася сустрэча з настаўнікамі і навучэнцамі гімназіі № 14 г. Мінска. На базе Акадэміі паслядыпломнай адукацыі праведзены курсы павышэння кваліфікацыі для настаўнікаў беларускай мовы з устаноў адукацыі Беласточчыны. У адпаведнасці з зацверджанай праграмай польскія настаўнікі азнаёміліся з тэндэнцыямі функцыянавання беларускай мовы ў пачатку XXI ст., уключаючы змены ў правапісе, а таксама наведali літаратурны музей Якуба Коласа, прынялі ўдзел ва ўрачыстым святкаванні з нагоды 130-годдзя з дня нараджэння класікаў айчыннай літаратуры Янкі Купалы і Якуба Коласа.

Упершыню ў гісторыі ўдзелу ВНУ Рэспублікі Беларусь у праектах трансгранічнага супрацоўніцтва Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы пры падтрымцы Міністэрства адукацыі выступае вядучым партнёрам у праекце «Падарожжа ў этнаказку» у рамках праграмы Польшча—Беларусь—Украіна з агульным бюджэтам 1.27 млн еўра, што дае магчымасць прадстаўнікам дыяспары трох дзяржаў ўдзельнічаць у распрацоўцы і рэалізацыі сумесных турыстычных маршрутаў па вывучэнні культурнай спадчыны на тэрыторыі Беларусі, Польшчы і Украіны.

Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П. М. Машэрава актыўна запрашае прадстаўнікоў беларускай дыяспары ў Польшчы да ўдзелу ў міжнародных мерапрыемствах, якія праводзяцца ва ўніверсітэце. Таксама трэба адзначыць і ролю Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А. С. Пушкіна ў наладжванні трансгранічнага супрацоўніцтва, які плануе арганізаваць і правесці ў 2014—

2015 гг. Міжнародныя алімпіяды па гісторыі беларускай літаратуры і культуры для студэнтаў-беларусістаў Літвы, Польшчы, Украіны, а таксама міжнародную навукова-практычную канферэнцыю «Беларуска-польска-ўкраінскае культурнае памежжа».

Безумоўна гэта не поўны пералік мерапрыемстваў, якія праводзяцца пры падтрымцы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь па арганізацыі трансгранічнага супрацоўніцтва з суайчыннікамі ў Польшчы. Адзначым таксама, што сярод праяўляемых мерапрыемстваў у дадзенай сферы на 2014—2015 гг. можна назваць наступныя: арганізацыя міжнародных летніх школ беларусістыкі на базе БДУ і БДПУ; правядзенне экскурсій па Беларусі для навучэнцаў адукацыйных устаноў Польшчы, а таксама курсаў павышэння кваліфікацыі для настаўнікаў школ з вывучэннем беларускай мовы (у адпаведнасці з заяўкамі).

ТРАНСФОРМАЦИЯ ТЕРМИНА «ДИАСПОРА» В ЗАРУБЕЖНОЙ ИСТОРИОГРАФИИ

Тарас Д. А., Белорусский государственный университет

Термин «диаспора» ведет свое происхождение от греческого слова *speiro* (распространять) и предлога *dia* (через). В Древней Греции «диаспора» прежде всего, ассоциировалась с изгнанным и рассеянным иудейским народом. В периоды античности и средневековья историки прибегали к использованию данного термина при описании процесса колонизации греками территорий Средиземноморья и Малой Азии. В духовном аспекте понятие диаспоры как «рассеяние иудеев», восходившее к античной традиции, предопределило сравнение диаспорического опыта с переживанием целыми народами коллективных потрясений. К примеру, выражение «диаспорическое переживание» характерно для армянской научной среды, занимающейся изучением событий конца XIX—начала XX вв., когда на территориях подвластных Османской империи развернулась кампания против армянского населения, вызвавшая массовый его исход. В качестве подобных примеров исторических событий, послуживших отправной точкой в появлении «виктимизированных» (англ. *victim* — жертва) диаспор, исследователи приводят массовый вывоз невольников из Африканского континента в XVII—XVIII вв., массовая эмиграция населения Ирландии, вызванная голодом в начале XX в., преследование евреев нацистами в годы Второй мировой войны. Опыт насильственного или вынужденного переселения, вкупе с переживанием исторической травмы определили специфику коллективной памяти и массового сознания целого ряда диаспорических сообществ.

Исходя из этого традиционного понимания термина «диаспора», общепринятого вплоть до 60-х гг. XX в., базировалось четкое разделение диаспор на этнокультурные общины и иммигрантские сообщества, появившиеся в результате резкого увеличения потоков трудовых мигрантов. Необходимо отметить, что со временем это различие стало нивелироваться, главным образом в странах Северной Америки.